

Fødevareklyngen opnår ny eksportrekord i 2023

Bastian Emil Ellegaard, seniorkonsulent

Hans Christian Lehmann, studentermedhjælper

Fødevareklyngens eksport voksede med 1,3 pct. i 2023 til rekordhøje 199,3 mia. kr. Halvdelen af fødevareklyngens produktkategorier steg i 2023, herunder var den største absolutte ændring i eksport af grisekød (+ 3,4 mia. kr.), mens mejerivarer oplevede den største tilbagegang (- 0,9 mia. kr.).

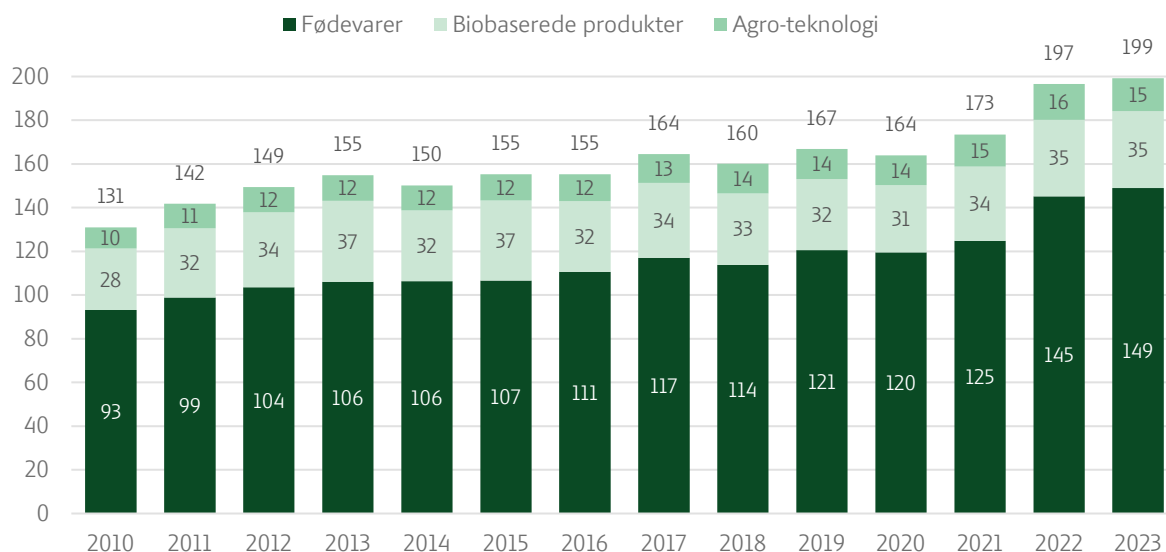
Fødevareklyngen bringer mange penge hjem til Danmark i eksportindtægter. I 2023 landede klyngens samlede vareeksport på 199,3 mia. kr. Eksporten steg 2,6 mia. kr. sammenlignet med 2022 – også et rekordår.

Fødevareklyngen eksporterer et bredt udsnit af fødevarer (fx mejeriprodukter og sukker), biobaserede produkter (fx foder og frø) og varer indenfor agro-teknologi (fx maskiner til jordbrug og emballage) til mere end 200 forskellige lande.

Afsætningen af fødevarer udgør 74,8 pct. af klyngens samlede vareeksport. Af figur 1 fremgår det, at netop fødevarer driver fremgangen i fødevareklyngens vareeksport i 2023, da eksporten af fødevarer oplevede en vækst på 2,6 pct. Derimod forblev eksporten af biobaserede produkter uændret, mens eksporten af agro-teknologi faldt 7,8 pct.

Figur 1
Fødevareklyngens samlede eksport i 2023

Eksport i mia. kr.



Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik

Boks 1

Hvilke produkter indgår i fødevareklyngens eksport?

Den danske udenrigshandel med varer er opgjort på cirka 9.000 forskellige varekoder. Landbrug & Fødevarer har ud fra disse varekoder defineret fødevareklyngen, som består af tre grupperinger:

Fødevarer: Alle varer, der direkte eller indirekte er egnet som menneskeføde. Fødevarer dækker både madvarer og drikkevarer samt varer, der ikke i sin nuværende "handelsform" umiddelbart kan spises, før der sker en forarbejdning heraf, fx korn og levende smågrise.

Biobaserede produkter: Vegetabiliske og animalske produkter, der ikke er egnet som menneskeføde, fx enzymer og tidligere også minkskind.

Agro-teknologi: Varer, der anvendes i direkte tilknytning til fødevareklyngens produktion. Agro-teknologi inkluderer maskiner til jordbrugsproduktion samt til forarbejdning af produkter herfra i nærings- og nydelsesmiddelindustrien.

Bemærk, at fødevareklyngens eksport dermed omfatter mere end eksporten fra landbruget og de tætnyttede følgeerhverv. Denne eksport er opgjort i "Fakta om Fødevareklyngen 2023" til 92,8 mia. kr. i 2022.

Nærmarkederne er de vigtigste

Udviklingen i fødevareklyngens ti største eksportmarkeder i perioden 2020 til 2023 er vist i tabel 1. Tyskland er fødevareklyngens største eksportmarked med en eksportværdi på 33,4 mia. kr. (17 pct. af klyngens samlede eksport). Dernæst følger Sverige og Polen med henholdsvis 16,9 mia. kr. og 13,2 mia. kr. i eksportværdi. Generelt er nærmarkederne vigtige, og således er otte ud af ti af de største eksportmarkeder europæiske.

Betragtes andre markeder er eksporten til Kina faldet med 3,1 mia. kr. (- 23,5 pct.) i 2023. Det betyder, Kina ikke længere er et af de tre største eksportmarkeder for fødevareklyngen.

Tabel 1
De 10 største eksportmarkeder i 2023

	2020	2021	2022	2023	2023
	Eksport, mia. kr.				Eksportandel, pct.
Tyskland	25,4	25,7	31,9	33,4	17,0
Sverige	14,0	15,2	17,7	16,9	8,6
Polen	8,5	7,9	10,3	13,2	6,7
UK	11,1	9,6	11,5	13,1	6,7
Holland	7,5	9,0	10,8	11,5	5,8
Norge	8,1	8,8	9,6	10,3	5,3
Kina inkl. Hong Kong	15,7	14,5	13,4	10,3	5,2
Italien	5,9	7,2	8,2	8,0	4,1
Frankrig	5,2	5,9	7,2	7,5	3,8
USA	6,0	7,0	7,9	7,5	3,8
Alle lande	163,9	173,6	196,6	199,3	100,0

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik

Eksporten er steget i 17 ud af 35 produktkategorier

Selvom fødevareklyngens samlede eksport steg i 2023, var der stor variation i væksten blandt klyngens produktkategorier. Således var det kun 17 ud af fødevareklyngens 35 produktkategorier, der oplevede en stigning i eksportværdien.

Tabel 2 viser de produktkategorier, hvor eksporten steg hhv. mest og mindst i 2023.

Produktkategorien, der steg mest, var grisekød med en absolut ændring på +3,4 mia. kr. sammenlignet med 2022. Den store stigning skyldes en større eksport af smågrise. Pelsskind, grøntsager, korn samt kiks, brød og bagværk fulgte efter med store absolutte stigninger.

Omvendt havde eksporten af mejerivarer det største absolutte fald med en ændring på -0,9 mia. kr. sammenlignet med 2022 pga. globale prisfald på mejerivarer gennem størstedelen af 2023. Faldet på 0,9 mia. kr. på mejerivarer skal dog ses i lyset af den store eksportværdi, hvor mejerivarer fortsat udgør den tredjestørste produktkategori (27 mia. kr.).

Tabel 2
Top-5 produktkategorier, der steg hhv. mest og mindst i 2023

	2020	2021	2022	2023	2023:22
	Eksport, mia. kr.				Absolut ændring
Top-5 største stigninger					
Grisekød	35,6	33,0	34,8	38,3	3,4
Pelsskind	2,2	2,8	1,0	1,9	0,9
Grøntsager	3,1	3,0	3,8	4,7	0,8
Korn	3,2	3,5	3,7	4,5	0,8
Kiks, brød og bagværk	7,3	6,8	8,2	8,9	0,7
Top-5 største fald					
Olier og fedtstoffer	2,8	3,2	4,2	3,7	-0,5
Oksekød	3,0	3,6	4,2	3,7	-0,6
Frø	3,4	3,5	4,2	3,6	-0,6
Maskiner – næringsmiddelindustrien	5,1	5,1	6,0	5,4	-0,6
Mejerivarer	20,1	21,4	27,9	27,0	-0,9

Kilde: L&F pba. Danmarks Statistik

Dårlig høst, faldende priser og stærkere kronekurs dæmpede væksten

Fødevareklyngens eksport var i løbet af året på vej mod at runde 200 mia. kr., men det lykkedes ikke at runde det skarpe hjørne af flere grunde. For det første havde landbruget i 2023 et markant dårligt høstudbytte, hvor kornproduktionen faldt med 25 pct. For det andet faldt de globale fødevarepriser, hvilket medførte, at både landmænd og fødevarevirksomheder har modtaget mindre betaling for deres produkter. Til sidst steg den effektive kronekurs, hvilket afspejler, at den danske krone blev styrket over for andre valutaer i anden halvdel af 2023. Denne styrkelse af kronen har en negativ indvirkning på værdien af eksporten, når denne beregnes i danske kroner.